

**PROJEKT GRAWITACYJNEGO SYSTEMU ODDYMIANIA
KLATKA SCHODOWA 1**

w obiekcie:
BUDYNEK
DOMU POMOCY SPOŁĘCZNEJ W JAROGNIEWICACH

PROJEKTANCI

mgr inż. Paweł Budwig	
uprawnienia: PZT-18030 koncesja MSW L-0120/15	
mgr inż. Łukasz Grabowski	
upr. bud. WKP/0151/PWOT/18	

Poznań 2022

Spis treści

1.	Część ogólna.....	3
2.	Charakterystyka budowlano-instalacyjna i pożarowa obiektu	4
3.	Funkcje systemu oddymiania	4
4.	Założenia projektowe	4
5.	Zakres ochrony	5
6.	System oddymiania	5
7.	Obliczanie powierzchni czynnej i geometrycznej.....	7
8.	Zasilanie systemu oddymiania.....	8
9.	Okablowanie.....	9
10.	Próby montażowe	9
11.	Zalecenia dla wykonawcy	9
12.	Zalecenia dla inwestora.....	10
13.	Wykaz elementów	11
14.	Spis rysunków	11
15.	Obliczenia poboru prądu	11
16.	Opis działania linii	11

1. Część ogólna

1.1. Przedmiot opracowania

Przedmiotem opracowania jest projekt budowlano-wykonawczy systemu oddymiania klatki schodowej 1 DPS w Jarogniewicach – Budynek Betania.

1.2. Zakres opracowania

Opracowanie zawiera projekt instalacji oddymiającej, opis techniczny instalacji oddymiania i styku z instalacją sygnalizacji pożarowej, obliczenia sprawdzające parametry elektryczne, opis działania instalacji, rzuty poziome poszczególnych kondygnacji.

System oddymiania obejmować będzie klatkę 1 – budynku Betania DPS Jarogniewice

Projekt powinien być wykonywany łącznie z modernizacją systemu sygnalizacji pożarowej.

Istniejąca instalację oddymiającą należy zdemontować.

1.3. Podstawa opracowania

Podstawę opracowania stanowi zlecenie Inwestora.

1.4. Materiały wykorzystane w opracowaniu

- Dane techniczne urządzeń zastosowanych w projekcie
- Ekspertyza techniczna z zakresu ochrony przeciwpożarowej dla Istniejących budynków oficyny PN, Betania, oficyny pd-zach i budynku Nefesz DPS w Jarogniewicach z 10.11.2021
- Wytyczne do projektowania SITP 2008.
- Podręcznik projektanta Systemów Sygnalizacji Pożarowej Polon Alfa.
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 roku w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109 poz. 719).
- PN-ISO 6790/Ak:1997 Sprzęt i urządzenia do zabezpieczeń przeciwpożarowych i zwalczania pożarów – Symbole graficzne na planach ochrony przeciwpożarowej. Wyszczególnienie.
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 75 poz. 690).
- Ustawa. o ochronie przeciwpożarowej z dnia 24 sierpnia 1991 r (Dz.U. z 2009 r. Nr 178, poz. 1380 z późn. zm.).
- Inne obowiązujące oraz zalecane przepisy i normy.
- Podkłady architektoniczne.
- Polskiej Normy PN-B-02877-4/AZ1 – Ochrona przeciwpożarowa budynków. Instalacje grawitacyjne do odprowadzania dymu i ciepła.
- Wytyczne CNBOP-PIB W-003:2016

2. Charakterystyka budowlano-instalacyjna i pożarowa obiektu

Charakterystyka budowlano- instalacyjna iu pożarowa na podstawie Ekspertyzy Technicznej z zakresu ochrony przeciwpożarowej DPS w Jarogniewicach.

2.1. Powierzchnia, wysokość, liczba kondygnacji

Powierzchnia zabudowy (w obrysie parteru) - $\sim 1417 \text{ m}^2$

Wysokość $\sim 8,5\text{-}11,3\text{m}$ - budynek niski wg. ekspertyzy

Liczba kondygnacji – 2niedziemne +1 kondygnacja podziemna

2.2.Przewidywana gęstość obciążenia ogniowego

Docelowo nie przewiduje się stosowania substancji i produktów powodujących wzrost gęstości obciążenia ogniowego powyżej 500MJ/m^2

2.3. Kategoria zagrożenia ludzi, przewidywana liczba osób na każdej kondygnacji i w poszczególnych pomieszczeniach

Części budynku, stanowiące odrębne strefy pożarowe, określane jako ZL, zalicza się do jednej kategorii ZL. W rozpatrywanym budynku występują strefy zakwalifikowane do następujących kategorii zagrożenia ludzi:

ZL II – strefy przeznaczona na cele pobytowe.

ZL III – strefy przeznaczona na cele szatni dla personelu.

3. Funkcje systemu oddymiania

System oddymiania ma za zadanie odprowadzanie dymu i ciepła z pomieszczeń objętych pożarem oraz dróg komunikacyjnych.

Prawidłowo zaprojektowany system i zainstalowany zgodnie z normą i wiedza techniczną spełnia następujące funkcje:

- Ułatwia ewakuację poprzez utrzymywanie dolnej części pomieszczeń bez dymu i nadmiernego ciepła,
- Ułatwia działania ratownicze,
- Zapewnia ochronę konstrukcji budynku przed przegrzaniem i zniszczeniem,
- Zmniejsza pośrednie straty pożarowe spowodowane dymem i gorącymi gazami pożarowymi.

4. Założenia projektowe

W projekcie przewiduje się instalację oddymiającą uruchamianą samoczynnie za pomocą systemu wykrywania dymu w obudowie klatki schodowej.

W klatce schodowej zaprojektowano system instalacji grawitacyjnej do odprowadzania dymu i ciepła. Uruchomienie systemu oddymiania zaprojektowano w sposób automatyczny poprzez zadziałanie czujek dymu zainstalowanych na klatce schodowej oraz w sposób ręczny poprzez uruchomienie ręcznych przycisków oddymiania zainstalowanych w systemie oddymiania.

Grawitacyjny system oddymiania wykorzystuje zjawisko unoszenia się dymu, szkodliwych gazów i ciepła emitowanych podczas pożaru, które następnie są odprowadzane grawitacyjnie do atmosfery, przy użyciu okna oddymiającego lub klap oddymiających. Dzięki temu możliwe jest utrzymanie strefy przebywania ludzi w stanie niezadymionym, umożliwiającym skuteczne prowadzenie akcji ratunkowej i gaśniczej, a także zminimalizowanie szkód spowodowanych dymem i gorącymi gazami. Granicznym parametrem bezpiecznej ewakuacji przyjmuje się wystąpienie na wysokości mniejszej lub równej 1,8m: temperatury powyżej 60°C, zadymienia ograniczającego widzialność krawędzi elementów budowlanych i drzwi poniżej 10m. Powyższe parametry pochodzą z procedur wydanych przez Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej.

Proponowane rozwiązanie pozwala na automatyczne i ręczne uruchomienie systemu oddymiania za pomocą centrali sterującej powodującej otwarcie klap oddymiających zamontowanych w stropie lub połaci dachu.

Przyciski oddymiania uruchamiane będą ręcznie przez osobę, która wykryła obecność dymu.

Napływ powietrza dolotowego do klatki schodowej nastąpi poprzez otwarcie drzwi napowietrzających na zewnątrz budynku w sposób automatyczny poprzez zastosowanie siłownika lub ręcznie przez osoby ewakuujące się.

Drzwi napowietrzające przed nieuzasadnionym otwarciem zabezpieczone będą elektrozworą uniemożliwiając ich otwarcie w trybie normalnym.

Centralę oddymiania należy wyposażyć w zasilanie awaryjne w postaci akumulatorów umieszczonych wewnątrz obudowy centrali.

Dodatkowo należy zrealizować możliwość otwarcia klapy oddymiającej/okna oddymiającego do celów ogólnoużytkowych w trybie przewietrzania klatki schodowej, konserwacji i mycia. Funkcje te przewiduje się realizować za pomocą przycisku przewietrzania zlokalizowanego na najwyższej kondygnacji.

W momencie wykonywania czynności konserwacyjnych na dachu system powinien umożliwiać zablokowanie funkcji zamykania klap lub okien dachowych w czasie pobytu personelu na dachu.

5. Zakres ochrony

Projekt oddymiania obejmuje klatkę schodową zgodnie z dołączonym schematem.

6. System oddymiania

W skład systemu wchodzi:

- centrala sterująca umożliwiająca komunikację z systemie sygnalizacji pożarowej,
- kłapa oddymiająca – okno oddymiające,
- ręczne przyciski oddymiania,
- przyciski przewietrzania,
- czujki dymu,
- Siłowniki drzwiowe z opcją ryglowania

6.1. Centrala oddymiająca

W projekcie przyjęto centralę oddymiającą kompatybilną z zainstalowanym na obiekcie systemem sygnalizacji pożarowej Sagitta i wymagany prądzie sterowania urządzeniami wykonawczymi.

Centrala oddymiająca winna przekazywać do systemu sygnalizacji pożarowej informację o wykrytym zadymieniu oraz o awarii centrali oddymiania.

Jednocześnie wykryte zadymienie musi zwalniać blokadę drzwi napowietrzających sterowanych z systemu kontroli dostępu. Drzwi sterowane przez System Kontroli dostępu muszą być wyposażone w przyciski awaryjnego otwierania drzwi.

Kłapa oddymiająca / Okno oddymiające

Odpowiedni dobór rozmiaru i typu klapy oddymiającej uzależniony jest od parametrów i charakterystyki danego budynku. Dobór klapy obliczany jest na podstawie Wytycznych CNBOP. Wymagana powierzchnia czynna okien oddymiających/ Kłap oddymiających A_{cz} na klatce schodowej budynków ś powinna wynosić co najmniej 5% powierzchni rzutu poziomego podłogi tej klatki schodowej.

6.2. Ręczny przycisk oddymiania

Ręczny przycisk oddymiania typu PO-63 firmy Polon-Alfa przeznaczony jest do ręcznego włączenia alarmu. Zbicie szybki oraz naciśnięcie przycisku spowoduje uruchomienie przez centralę procedury ewakuacji i oddymiania.

6.3. Przycisk przewietrzania

Ręczny przycisk przewietrzania PP-61 w formie natynkowej firmy Polon-Alfa. Przyciski przewietrzania PP-61 (natynkowy) są przewidziane do ręcznego sterowania (otwierania i zamykania) okna lub klapy wentylacyjnej w systemach oddymiania budynku.

6.4. Czujka dymu

Optyczna czujka dymu DOR-40 firmy Polon-Alfa przeznaczona jest do wykrywania obecności dymu na klatce schodowej i automatycznego przekazywania informacji o pożarze do centrali oddymiania i systemu SSP. Czujki montowane w gniazdach G-40.

6.5. Napęd drzwiowy

Siłownik drzwiowy 24 VDC/1,2 A BS firmy AFG przeznaczony do otwierania drzwi napowietrzających. Opóźniony start 10 sekund; np. drzwi dwuskrzydłowe skrzydło bierne z ryglowaniem.

Wysterowany z centrali oddymiania wymusza pionowy ruch powietrza w razie pożaru. Przy normalnym funkcjonowaniu obiektu możliwe jest ręczne otwieranie drzwi. W razie pożaru drzwi wypychane są z ościeżnicy mechanicznie za pomocą rolki wysuwanej z napędu- o czym należy pamiętać przy jednoczesnym połączeniu drzwi z kontrolą dostępu. Siłownik nie wymaga ingerencji w skrzydło drzwi. Urządzenie w żaden sposób nie jest połączone ze skrzydłem drzwiowym. Zmiana kierunkowości siłownika z prawego na lewy jest zawsze możliwa- ze względu na jego symetryczność. Do przeprogramowania wymagane jest użycie portu programowania.

- kąt otwarcia 95 stopni
- szerokość skrzydła od 525 mm
- skok 616 mm przy 300 N
- otwarcie siłownika w czasie mniej niż 60 sek.
- port programowania dla zmiany kierunkowości napędu
- obsługuje jedną strefę oddymiania,
- możliwe pomalowanie na dany kolor RAL

Dane techniczne:

- Siła pchania: 300N
- Siła ciągnięcia: 50 N
- Siła ryglowania: 500N
- Zasilanie: 24 VDC +- 25%
- Prędkość otwierania: 19,2 mm/sek
- Skok nominalny: 616 mm
- Prąd wyłączający: 1,32 A
- Wymiary SxWxG: 58x122x500mm
- Deklaracje CE, Świadectwo dopuszczenia CNBOPAFG BS-Li/Re 95 10sek

6.6. Rygiel drzwiowy

AFG BS Rygiel drzwi dwuskrzydłowych

Zastosowanie:

Zestaw ryglowania 2-punktowego przeznaczony jest do elektrycznego odryglowywania skrzydła biernego drzwi napowietrzających. W skład zestawu wchodzi zestaw okuć do montażu nawierzchniowego na skrzydle biernym drzwi napowietrzających oraz napędem liniowy VH 24VDC sterowany siłownikiem ramieniowymi BS(N).

Dane techniczne:

- 2-punktowe ryglowanie w pionie nawierzchniowe
- uniwersalne okucie do drzwi lewych i prawych
- do wysokości drzwi 2450 lub 3100mm
- szerokość do zabudowy na profilu 38mm
- siłownik ryglujący VH uruchamiany bezpośrednio z siłownika BS(N)
- napięcie zasilania VH: 24VDC
- pobór prądu VH: 1A
- siła ryglowania: 600N

7. Obliczanie powierzchni czynnej i geometrycznej

7.1. Klapy oddymiające / okna oddymiające

Powierzchnia maksymalna klatki schodowej w rzutach architektonicznych kondygnacji: 36,3m²

5% liczone dla $A_{ks-o} = 5\% \times 36,3 \text{ m}^2 = 1,815 \text{ m}^2$

Klapy systemu oddymiającego powinny zostać usytuowane możliwie najbardziej centralnie w stosunku do podstawy klatki schodowej. W przypadku klatek schodowych z pochyłymi stropami należy klapy umieścić w 1/3 górnej wysokości stropu.

Dobrano okna połaciowe powierzchnia czynna łączna $A_{cz}=1,95\text{m}^2$.

Okna wymienione w zestawieniu stolarki okiennej i drzwiowej projektu architektonicznego.

7.2. Napływ powietrza kompensacyjnego.

Przy określaniu powierzchni napływu powietrza kompensacyjnego należy dążyć do spełnienia warunku by powierzchnia czynna otworów / urządzeń zastosowanych do zapewnienia napływu powietrza kompensacyjnego A_{cz_komp} była nie mniejsza niż powierzchnia czynna zastosowanych urządzeń oddymiających A_{cz} .

$$A_{cz\_komp} \geq A_{cz}$$

Wymaga to jednak zastosowania urządzeń przebadanych pod kątem aerodynamicznym. (Zgodnie z normą PN-EN 12101-2 przez laboratorium akredytowane zgodnie z normą PN-EN ISO/IEC 17025 w zakresie dotyczącym realizacji przedmiotowego badania lub poprzez uzyskanie certyfikatu zgodności wyrobu, wydany przez jednostkę certyfikującą wyroby, która dokonała oceny niezależności i kompetencji laboratorium(nieakredytowanego), prowadzącego badania mające na celu określenie wartości współczynnika C_v)

Jeśli powierzchnia czynna zastosowanych otworów kompensacyjnych A_{cz_komp} nie jest znana, powierzchnię tych otworów należy wyznaczyć na podstawie powierzchni geometrycznej urządzeń oddymiających (A_{odd_geom}), według jednej z następujących metod:

1. W przypadku rozpatrywania otworu kompensacyjnego w postaci drzwi otwartych pod kątem co najmniej 90° , powierzchnię geometryczną kompensacji A_{cz_komp} należy obliczyć jako 30% większą od powierzchni geometrycznej urządzeń oddymiających A_{odd_geom} :

$$A_{komp\_geom} \geq 1,3 A_{odd\_geom}$$

Funkcję napływu powietrza kompensacyjnego pełnić mogą automatycznie otwierane pojedyncze drzwi pod warunkiem, że łączą one przestrzeń klatki schodowej bezpośrednio z przestrzenią zewnętrzną lub co najwyżej automatycznie otwierane dwoje drzwi w układzie szeregowym, łączących przestrzeń klatki schodowej z przestrzenią zewnętrzną, jeżeli odległość pomiędzy nimi nie będzie przekraczać 5m

$$A_{komp\_geom} \geq 1,3 A_{odd\_geom}$$

Powierzchnia czynna oddymiania powiększona o 30% wynosi:

$$1,815 \cdot 1,3 = 2,36 \text{ m}^2$$

W projekcie przyjęto napowietrzanie realizowane za pomocą drzwi wejściowych dwuskrzydłowych zlokalizowanych na parterze o wymiarach otworu $2,8 \text{ m}^2$

Spełnia to parametry napowietrzania.

8. Zasilanie systemu oddymiania

Głównym źródłem zasilania instalacji jest sieć zasilająca 230V. Centralę należy zasilć z najbliższej tablicy elektrycznej na niezależnym obwodzie, sprzed przeciwpożarowego wyłącznika prądu.

Na wypadek awarii głównego źródła zasilania, zapewnione będzie zasilanie z baterii akumulatorów.

Zasilanie rezerwowe powinno utrzymać system oddymiania w stanie pracy w ciągu co najmniej 72h w trybie czuwania i 90min w trybie alarmowym.

9. Okablowanie

Okablowanie stosowane w instalacjach oddymiania powinno zapewnić transmisję danych oraz dopływu energii elektrycznej do urządzeń w przypadku pożaru.

Okablowanie instalacji powinno być prowadzone przez strefy o małym zagrożeniu pożarowym oraz o odpowiedniej odporności na działanie ognia.

Na głównych trasach pionowych okablowanie należy montować podtynkowo.

Okablowanie ognioodporne PH90 należy montować co 30cm przy pomocy uchwytów E90 i kotew E90. Sposób mocowania okablowania PH90 przy uchwytów i kotew PH90 dotyczy zarówno tras podtynkowych jak i możliwego wykonania w korytkach instalacyjnych.

10.Próby montażowe

Po wykonaniu instalacji, system oddymiania należy poddać testom prawidłowego działania. W czasie prób montażowych systemu przeprowadzić:

- Ocenę działania optycznych czujek dymu,
- Ocenę działania wszystkich ręcznych przycisków oddymiających oraz przycisków przewietrzających oraz awaryjnego otwierania drzwi.
- Próby załączenia i próby układów sterujących i wykonawczych centrali alarmowej.
- Ocenę działania zasilaczy i akumulatorów,
- Ocenę zgodności działania systemu wykonawczego z zaprojektowanym.

Protokół pomiarów i testów systemu przekazać Inwestorowi wraz z dokumentacją powykonawczą.

11.Zalecenia dla wykonawcy

1. Przed przystąpieniem do robót należy:
  - a. zapoznać się z projektem i ewentualne uwagi zgłosić projektantowi,
  - b. zapoznać się dokumentacją istniejących w obiekcie instalacji elektrycznych, wodnych, wentylacyjnych, oświetleniowych i innych w celu uniknięcia uszkodzeń i kolizji z tymi instalacjami oraz prawidłowego wykonania instalacji oddymiania.
2. Prace wykonywać w sposób jak najmniej uciążliwy. Dbać o ład i porządek w miejscu wykonywania prac.
3. Wszystkie odstępstwa należy uzgadniać z osobą pełniącą nadzór.
4. Do instalacji oddymiania używać przewodów wyspecyfikowanych w niniejszej specyfikacji.
5. Wykonawcę realizującego budowę niniejszego systemu, obowiązuje przestrzeganie przepisów BHP i inne w odniesieniu do wszystkich szczegółów, które w projekcie nie zostały omówione.
6. Zapewnić zgodność instalacji z wymogami prawa, przepisów budowlanych, przepisów pożarowych.

7. Wykonać kompletną dokumentację powykonawczą całego systemu oddymiania. Dokumentacja powykonawcza powinna zostać przygotowana jako nowy aktualny dokument bez stosowania adnotacji na projekcie budowlano-wykonawczy. Poza rozmieszczeniem urządzeń istotne jest dokładne zaznaczenie faktycznych tras kablowych.

UWAGI DODATKOWE:

1. Przewody PH90 montować co 30cm przy pomocy uchwytów i kotew klasy E90 (system nośny E90- zespół kablowy). Przewody PH90 mocować w systemie E90 dla montażu natynkowego i podtynkowego.
2. Nie wolno prowadzić tras kablowych przez kominy, belki stropowe ani inne elementy nośne budynku.
3. Zapewnić odporność instalacji na uszkodzenia mechaniczne – np. powyżej lub z dala od innych instalacji, które w warunkach pożaru mogłyby uszkodzić mechanicznie projektowaną instalację.
4. Okablowanie prowadzić nie bliżej niż 30 cm od kabli innych instalacji (nie dotyczy okablowania strukturalnego).
5. Okablowanie wolno łączyć jedynie w zaprojektowanych urządzeniach lub puszkach przyłączeniowych PIP.
6. Nie dopuszcza się łączenia okablowania przez lutowanie lub skręcanie.
7. Przed wykonaniem przewiertów i nawierceń należy przetestować podłoże, aby uniknąć kolizji z istniejącymi instalacjami.
8. Wokół czujek dymu powinna być zachowana wolna przestrzeń o promieniu co najmniej 0,5m w każdym kierunku (regały, podciągi, ściany, itp.) Czujki powinny być montowane w środkowej części sufitu.

12.Zalecenia dla inwestora

Obowiązkiem Inwestora, Użytkownika oraz firmy wykonującej instalację jest zapewnienie poprawnego działania systemu oddymiania poprzez:

- Przeszkolenie personelu obsługującego system,
- Eksploatację zgodnie z przeznaczeniem systemu,
- Systematyczną konserwację urządzeń,
- Szybką naprawę i usuwanie usterek powstałych w trakcie eksploatacji

Wykonanie i konserwację zaprojektowanego systemu należy zlecić wyspecjalizowanej firmie. Wykonawca powinien być przeszkolony przez producenta i dystrybutora systemu.

Odbiór instalacji powinien odbywać się po wykonaniu całego systemu oddymiania zgodnie z opracowaną dokumentacją techniczną i ewentualnymi zmianami wpisanymi do dokumentacji. Odbiór instalacji powinien być połączony z przekazaniem instalacji do eksploatacji. W odbiorze powinien brać udział konserwator systemu, który sprawować będzie nadzór nad eksploatacją instalacji. W trakcie odbioru systemu celowe jest przeegzaminowanie osób odpowiedzialnych za bieżącą obsługę, dlatego też przeszkolenie należy wykonać przed dniem odbioru prac.

13. Wykaz elementów

Element	oznaczenie	sztuk
Uniwersalna Centrala Sterująca UCS 3x8A	UCS	1
czujka DOR-40 Polon-Alfa wraz z gniazdem G-40	DOR-40	3
przycisk oddymiania Polon-Alfa PO-63	PO-63	3
przycisk przewietrzania Polon-Alfa PP-61	PP	1
Siłownik drzwiowy AFG BS 24VDC/1,3A + Rygiel drzwi dwuskrzydłowych do siłownika AFG BS	SDR	1
Elektrozwoja 300N	EZ	1
Przycisk awaryjnego otwierania drzwi	AOD	1

Kłapy dymowe/okna oddymiające uwzględniono w projekcie architektury

14. Spis rysunków

15. Obliczenia poboru prądu

	elektrozwoja	rygiel	siłownik	siłownik kłapy oddymiającej okna oddymiającego	suma [A]
prąd znamionowy 24V [A]	0,25	1	1,3	2	
L1	1				0,25
L2				3	6
L3		1	1		2,3

16. Opis działania linii

W trybie dozorowym linia L1 jest wysterowywana, linie L2 i L2 są w stanie niskonapięciowym.

W trybie alarmowym linia L1 jest w stanie niskonapięciowym, linie L2 i L3 są wysterowywane.

